

НЕКОНСТИТУЦІЙНІСТЬ ПЕВНИХ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНУ «ПРО ДЕРЖАВНЕ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ»

Мельничук Я. В.

*студентка 4 курсу юридичного факультету
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Важливим завданням реформування правоохоронних органів держави є створення та належне функціонування Державного бюро розслідувань (далі ДБР) України. Оскільки існувала потреба у здійсненні досудового розслідування усіх кримінальних правопорушень, вчинених службовими особами, які займають особливо відповідальне становище. Саме така необхідність створення органу, зумовила прийняти Закон України «Про Державне бюро розслідувань», який 1 березня 2016 року набрав чинності.

Одразу після прийняття Закону, окремі експерти вказували на неконституційність певних його положень, зокрема обговорювалось призначення та звільнення директора Національного антикорупційного бюро України, як таких, що не узгоджені з Конституцією України. Оскільки перелік повноважень Президента чітко передбачений Конституцією, і є вичерпний [1].

Хоча Президент Володимир Зеленський намагався внести до Верховної Ради невідкладний законопроект № 1014, який передбачає зміни до Конституції України в ст. 106 у розділі «Повноваження Президента» [2]. Оскільки, зокрема, призначення очільників Національного антикорупційного бюро України та Державного бюро розслідувань не узгоджене з Конституцією.

Наприклад, Закон України «Про ДБР» говорить:

1. Директор Державного бюро розслідувань призначається на посаду Президентом України за поданням комісії з проведення конкурсу на зайняття посади Директора Державного бюро розслідувань (далі – Конкурсна комісія).

Директор Державного бюро розслідувань звільняється з посади Президентом України за наявності підстав, визначених частинами четвертою та п'ятою статті 10 цього Закону [3, ст. 11]. Водночас в Конституції таких повноважень Президент немає.

Саме тому, зміни до ст. 106 Основного закону, що на конституційному рівні передбачають повноваження Президента призначати та звільняти директора ДБР, утворювати незалежні регуляторні органи дають можливість захистити діяльність цього органу правопорядку та

уникнути можливих закидів щодо неконституційності порядку його створення та функціонування.

Проте, хоч такі зміни до Конституції в короткій перспективі вирішать питання законності існування та діяльності органу, вони можуть дати початок невиправданій концентрації влади в руках Президента. Адже за своєю природою ДБР є органами виконавчої влади. Відтак, саме на уряд мають покладатися повноваження, які пропонувалося віддати Президенту, що підтверджуються ст. 1 Закону України «Про ДБР» – Державне бюро розслідувань є державним правоохоронним органом, на який покладаються завдання щодо запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до його компетенції [3, ст. 1].

За Конституційним зверненням Верховної Ради України, щодо відповідності законопроекту про внесення змін до статті 106 Конституції України, Конституційний Суд України надав свій висновок.

Так, суд встановив, що кожне з положень проекту, а відтак і весь проєкт суперечить ст. 157 Конституції України, оскільки вона не може бути змінена, якщо зміни передбачають скасування чи обмеження прав і свобод людини і громадянина або якщо вони спрямовані на ліквідацію незалежності чи на порушення територіальної цілісності України.

Суд у своєму висновку зазначив, що закріплений у Конституції принцип поділу державної влади на три гілки (законодавчу, виконавчу, судову) не є самоціллю, а покликаний забезпечувати права і свободи громадянина, та відображає функціональне призначення кожного з державних органів, природу покладених на них завдань, та передбачає не тільки прозоре і чітке віднесення органів до різних гілок, але й систему стримувань і противаг, яка дозволяє утримати здоровий баланс взаємовпливів і розподілу повноважень необхідних для функціонування держави [4].

Як зазначалось раніше, повноваження, сфера діяльності, функціональне призначення ДБР, попри прямого незазначення в законі, має ознаки центральних органів виконавчої влади. Тому, назріває питання: чому саме Президент наділений такими повноваженнями?. Адже відповідно до Конституції України, такі повноваження щодо ЦОВВ покладені на Кабінет Міністрів.

Відтак, проєкт Закону не було прийнято Верховною Радою, та не відбулося ніяких змін щодо цього. На даний час, Президент, хоч і не конституційно, має вплив на виконавчу владу.

Отже, з викладеного, можна дійти висновку, що невідповідність положень Закону Конституції, призводить до державного свавілля, що робить неможливим забезпечити правомірне, доцільне й ефективне державне управління. На мою думку, більш доцільнішим було б привести у відповідність не Конституцію до Закону, а саме Закон у

відповідність Конституції, замінивши суб'єкта призначення та звільнення керівника ДБР.

Література:

1. Конституція України (зі змінами та доповненнями) від 28 червня 1996 р. 254к/96-ВР, – ст. 116, 157 // [Електронний ресурс] // Верховна Рада України – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>;
2. Проект Закону про внесення змін до статті 106 Конституції України // 485-ІХ від 2020, // [Електронний ресурс] // Верховна Рада України – Режим доступу: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66250;
3. Про ДБР: Закон України 794-VIII, від 2016, № 6, ст. 1, 11. // [Електронний ресурс] // Верховна Рада України – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>;
4. Висновок КСУ у справі за конституційним зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до статті 106 Конституції України // [Електронний ресурс] // Верховна Рада України – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007v710-19#Text>.

ДО ПИТАННЯ ПРО РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ УКРАЇНИ

Скобельська О. Р.

*аспірант кафедри державознавства і права
Національної академії державного управління
при Президентові України
м. Київ, Україна*

ORCID ID: 0000-0001-7263-6655

Збройна агресія Російської Федерації проти України [1, 2] викликала необхідність всебічного врегулювання суспільних відносин, які виникли у зв'язку з окупацією окремих районів Донецької та Луганської областей, а також анексією Автономної республіки Крим з метою забезпечення національної безпеки, територіальної цілісності, безперервності здійснення державної влади, дотримання основних прав і свобод громадян.